

شهرها و تغییرات اقلیم جهانی

د ۵۴۳۱۶

کوروش خسرو، عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

سجاد بازوند (عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور)

www.ketab.ir

سرشناسه	: خسروی، کورش، ۱۳۵۶-
عنوان و نام پدیدآور	: شهرها و تغییرات اقلیم جهانی / کورش خسروی، سجاد بازوند.
مشخصات نشر	: تهران: نشر انتخاب، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۱ ص.: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۷۹-۳۳-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۲۸] - ۱۳۱.
موضوع	: شهرسازی -- عوامل اقلیمی
موضوع	: City planning -- Climate factors
موضوع	: بلاهای طبیعی -- خطر سنجی
موضوع	: Natural disasters -- Risk assessment
موضوع	: معماری -- عوامل اقلیمی
موضوع	: Architecture and climate
موضوع	: خطر محیط زیست محیطی
موضوع	: Environmental risk assessment
شناسه افزوده	: بازوند، سجاد، ۱۳۶۳ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ ش ۵ خ ۱۶۲ / ۲
رده بندی دیویی	: ۳۰۷/۱۲۱۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۲۸۹۰۰

نشر انتخاب

ناشر کتاب‌های دانشگاهی

شهرها و تغییرات اقلیم جهانی

کورش خسروی، سجاد بازوند

| حروف چینی موسسه مهراد | چاپ و صحافی موسسه مهراد |

| چاپ اول ۱۳۹۷ | شمارگان ۱۰۰ جلد |

| شابک ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۷۹-۳۳-۴ |

حق چاپ محفوظ است

خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، شماره ۱۲۶، طبقه چهارم

nashreentekhab.com

nashreentekhab@gmail.com

امروزه کسی منکر تغییر اقلیم و اثرات آن بر زندگی روزمره انسان‌ها نیست. اگر شهرهای ما به دنبال حل چالش‌های مرتبط با تغییر اقلیم هستند، راهکار مؤثر در این مورد را می‌توان در تغییر رویکرد حکمرانی کنونی حاکم بر شهرها جست‌وجو کرد. هدف از این نوشتار در مرحله اول نشان‌دادن خطرات اصلی است که شهرهای ما را تهدید می‌کند و در مرحله بعد ارائه چالش‌های حکمرانی است که به واسطه آن می‌توان هنجارهای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری شهری را تغییر داد تا سرمایه‌گذاری مؤثری در زیرساخت‌ها و مدیریت شهرها ایجاد شود و در نهایت بتوان به حکمرانی شهری جامعی در خصوص سازگاری با اثرات تغییر اقلیم دست یافت.

اگر بخواهیم درک درستی از شهرهای سازگار با تغییر اقلیم داشته باشیم ضروری است که به تعریف سازگاری و کاهش خطر بیاوریم. به‌طور خاص سازگاری با تغییر اقلیم و کاهش خطر بلایا هر دو در راستای کاهش اثرات بلایان مرتبط با تغییر اقلیم و خطرات مرتبط با آن‌ها هستند و لازم است تلفیق هم‌افزای آن‌ها در شهرهای ما نظر سیاست‌گذاران شهری قرار گیرد. سازگاری با تغییر اقلیم به نگرانی‌های مربوط به تغییر اقلیم اشاره دارد. سازگاری عبارت است از تطابق سامانه‌های طبیعی و انسانی در پاسخ به محرک‌های فعلی یا پیش‌بینی‌نشده اقلیمی یا اثرات آن‌ها، به‌گونه‌ای که منجر به تعدیل خسارات یا بهره‌مندی از فرصت‌های حاصل شود.

مفهوم جامع‌تر سازگاری درباره مسائل غیر اقلیمی، مانند فرسایش خاک، نشست‌های سطحی نیز کاربرد دارد. همچنین کاهش خطر بلایا را مجموعه فعالیت‌های کاهش ریسک خطر بلایا از طریق تحلیل و مدیریت نظام‌مند علل بلایا تعریف می‌کنند. این اقدامات شامل مواردی همچون کاهش مواجهه با مخاطرات، کاهش آسیب‌پذیری مردم و دارایی‌ها، مدیریت هوشمندانه زمین و محیط‌زیست و آمادگی بهینه در برابر وقایع آسیب‌زا می‌شود. نتیجه این اقدام را می‌توان کاهش قابل‌توجه خسارات جانی، اجتماعی، اقتصادی و محیط‌زیستی ناشی از بلایا در شهرها دانست. از نظر اقلیمی می‌توان گفت کلان‌شهرهای ایران (شهرهای با جمعیت بیش از یک میلیون) با خطرات

جدی از نظر تأثیر تغییر اقلیم روبرو است و ما برای مقابله با آن‌ها آمادگی لازم را نداریم. همین امر تدوین و اجرای سیاست و راهبرد سازگاری با تغییر اقلیم در این شهرها را ضرورت می‌بخشد. این درحالی است که متأسفانه تاکنون هیچ‌گونه ارزیابی جامعی از نظر سازگاری با تغییر اقلیم در کلان‌شهرهای ایران انجام نشده است.

نگارنده ۱۳۹۷

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۷	فصل اول: مبانی تغییر اقلیم
۸-۱-۱	مقدمه
۹-۱-۲	بررسی تغییر اقلیم در سطوح جهانی و منطقه‌ای
۱۱-۱-۳	بررسی تغییر اقلیم در ایران
۱۴-۱-۴	مفهوم تغییر اقلیم
۱۸-۱-۵	علل تغییرات اقلیم
۲۰-۱-۶	تغییرات کدانی اقام
۲۳-۱-۷	عوامل تسخیر کننده تغییرات اقلیمی
۲۳-۱-۷-۱	دما
۲۵-۱-۷-۲	بارش
۲۶-۱-۷-۳	تغییرات در پدیده‌های اقلیمی
۲۷-۱-۷-۵	ترکیبات جو و ارتباط آن با تغییر اقلیم
۳۱-۱-۷-۶	باد
۳۱-۱-۷-۷	یخبندان
۳۲-۱-۷-۸	تابش
۳۳	فصل دوم: مجامع بین‌المللی مرتبط با تغییر اقلیم
۳۴-۲	کنوانسیون تغییر آب و هوا
۳۴-۲-۱	نحوه شکل‌گیری کنوانسیون
۳۴-۲-۲	اهداف کنوانسیون
۳۵-۲-۳	تعهدات کشورها
۳۷-۲-۴	خلاصه اجلاس‌های گذشته
۴۷-۲-۵	پروتکل کیوتو
۴۹-۲-۶	هیات بین‌الدول تغییر اقلیم
۷۱-۲-۷	گروه کار موجودی انتشار گازهای گلخانه‌ای
۷۳	فصل سوم: عملکرد جامعه بین‌المللی در برابر تغییرات آب‌وهوایی
۷۴-۱-۳	مقدمه

۷۴	۲-۳- تعاریف و مفاهیم
۷۵	۳-۳- علل و عوامل بروز تغییرات آب‌وهوایی
۷۶	۳-۴- آثار و پیامدهای تغییرات آب‌وهوا
۷۷	۳-۵- پیشینه تحقیق‌ها و اقدام‌های مرتبط با تغییرات آب‌وهوایی
۸۰	۳-۶- کنوانسیون کلیات ملل متحد در زمینه تغییرات آب‌وهوا (۱۹۹۲)
۸۶	۳-۷- پروتکل کیوتو تعهدات و روش‌های انعطاف‌پذیر آن
۹۱	۳-۸- کنفرانس‌ها و نشست‌های اعضا
۹۲	۳-۹- بحث نتیجه‌گیری
۹۵	فصل چهارم: تأثیرات تغییر آب‌وهوا بر مناطق شهری
۹۶	۴-۱- مقدمه
۹۷	۴-۲- خطرات تغییرات آب‌وهوا در مناطق درحال شهری شدن
۹۸	۴-۳- بالا آمدن سطح آب دریا
۱۰۰	۴-۴- سیکلون‌های گرمسیری
۱۰۲	۴-۵- وقایع بارش سنگین
۱۰۹	فصل پنجم: ضرورت سازگاری شهری با تغییرات اقلیم
۱۱۰	۵-۱- مقدمه
۱۱۵	فصل ششم: تاب‌آوری اقلیمی شهرها
۱۱۶	۶-۱- شهرهای تاب‌آور چه شهرهایی هستند؟
۱۱۷	۶-۲- هدف و ساختار فصل
۱۱۸	۶-۳- مذاکرات پیرامون شهرهای تاب‌آور
۱۱۸	۶-۴- سرمایه‌گذاری شهری در زمانهای چالشبرانگیز
۱۲۰	۶-۵- چشمانداز بخش خصوصی
۱۲۲	۶-۶- آیا قدمت اهمیت دارد؟
۱۲۳	۶-۷- استانبول: درحال تبدیل شدن به یک شهر جهانی
۱۲۸	منابع